

VISUOTINĖ ŽMOGAUS ORUMO DEKLARACIJA

Tarptautinis žmogaus orumo komitetas,

- atsižvelgdamas į *Laisvių chartiją* (1100 m.),
- atsižvelgdamas į *Didžiąją laisvių chartiją* (1215 m.),
- atsižvelgdamas į *Teisių bilį* (1689 m.),
- atsižvelgdamas į penkias Dievo invokacijas *Jungtinių Amerikos Valstijų Nepriklausomybės deklaracijoje* (1776 m.),
- atsižvelgdamas į „Aukščiausiojo globą“ ir „dalyvavimą“, paminėtą *Žmogaus ir piliečio teisių deklaracijoje* (1789 m.),
- atsižvelgdamas į *Jungtinių Amerikos Valstijų Teisių bilį* (1791 m.),
- atsižvelgdamas į *JT Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją* (1948 m.),
- atsižvelgdamas į *JT Konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį* (1948 m.),
- atsižvelgdamas į *Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją* (1950 m.),
- atsižvelgdamas į *JT Konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo* (1965 m.),
- atsižvelgdamas į *JT Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą* (1966 m.),
- atsižvelgdamas į *JT Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą* (1966 m.),
- atsižvelgdamas į *JT Konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą* (1984 m.),
- atsižvelgdamas į *Europos konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ir baudimą* (1987 m.),
- atsižvelgdamas į *JT Vaiko teisių konvenciją* (1989 m.),
- atsižvelgdamas į *Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartiją* (2000 m.),

- A. KADANGI tikroji Žmogaus prigimtis yra ta, kad jis nėra gyvūnas, o *žmogiškoji būtybė*, sukurta pagal Dievo, savo kūrėjo, *atvaizdą*;
- B. KADANGI būtent *imago Dei*, Dievo atvaizdas yra tai, ką žmogus atpažįsta savyje su tokia gilia ir baiminga pagarba, kad vadina žmogaus gyvybę *šventa*; būtent apie jį dorinis jausmas liudija tam tikras jo savybes esant neatimamas; jis yra neišdildomas kiekviename pavieniame žmogaus gyvenime nuo prasidėjimo iki natūralios mirties;
- C. KADANGI šios savybės šiuolaikinėje pasaulietinėje valstybėje imtos vadinti „pagrindinėmis žmogaus teisėmis“;
- D. KADANGI todėl aukščiausia žmogiškojo orumo pilnatvė gali būti išreikšta tik pripažįstant tikrąją Žmogaus antropologinę ir egzistencinę prigimtį, ir kad šis pripažinimas yra viso to, ką pasaulis vadina „civilizacija“, pamatas;
- E. KADANGI Žmogaus teisių pripažinimas glūdinčiomis pačioje jo *būtyje*, o ne kylančiomis iš teisinių chartijų, yra būtinas, norint išsaugoti laisvę laisvoje visuomenėje, todėl darbavimasis skatinant tokį požiūrį į žmogiškąjį orumą drauge kuria visų žmogaus teisių pagrindą;
- F. KADANGI neįmanoma vienu metu neigti transcendentinio Žmogaus orumo *šaltinį* ir tuo pačiu manyti, kad toks orumas egzistuoja, tačiau pasaulietinio humanizmo mokykla būtent tai ir stengėsi daryti, ir sulig jos neišvengiamai patirta nesėkmė Žmogus buvo paliktas nesaugioje padėtyje – neturintis kitų *prigimtinių* teisių, išskyrus tas, kurias socialinė bendruomenė malonėja jam suteikti;
- G. KADANGI įsitikinimas, jog valstybė yra žmogaus teisių šaltinis, galėtų būti vadinamas *neautentišku* žmogiškuoju orumu;
- H. KADANGI tai, kas Žmoguje švenčiausia – *atvaizdas* ir *panašybė*, – pranoksta žmogiškąjį aprašymą, nes kyla iš Dievo, kuris yra neapsakomas, ir todėl tarptautinės chartijos gali tik sumenkinti Žmogų mėgindamos aprašyti tai, kas neaprašoma;
- I. KADANGI šios įžvalgos reikalingos siekiant išlaikyti *pusiausvyrą* tarp individo teisių ir valstybės galios ir, kadangi dėl šios priežasties Žmogaus orumo pripažinimas paveikia visuomenės gebėjimą *dorybingai* politiškai organizuotis – taip, kad ši pusiausvyra niekuomet neperžengtų kritinės ribos;
- J. KADANGI tinkamas individo ir valstybės santykis yra toks, kad valstybė egzistuoja tarnauti individui, o ne atvirkščiai;
- K. KADANGI mūsų visuomenėje labiausiai trūksta Žmogaus orumo, o ne teisių pripažinimo ir kadangi šią pusiausvyrą būtina atitaisyti;
- L. KADANGI žmogaus teisių ir žmogaus orumo sąvokų lygiagretus abipusiškumas ir tarpusavio priklausomybė aiškiai įtvirtintos *JT Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos* preambulėje: „Atsižvelgdama į tai, kad visiems žmonių giminės nariams būdingo *orumo* ir lygių bei neatimamų *teisių* pripažinimas yra laisvės, teisingumo ir taikos pasaulyje pagrindas“;

1. IŠKILMINGAI STŪLO žmonėms savo politiką formuoti remiantis giliausiai išpažįstamais principais ir įsitikinimais;
2. TVIRTAI PRIPAŽIŠTA, kad visuomenė, kuri giliausiuose savo kultūros kloduose išsaugojo įsitikinimą, kad Dievas apsireiškimas Žmonijai pasiekė pilnatvę Jėzaus Kristaus asmenyje, kad Dievas visus žmones sukūrė lygiais, kad Jo svarbiausias įsakymas žmonėms buvo mylėti vienas kitą ir kad Žmogus yra tikslingas gera norinčio Dievo kūrinys, – tokios visuomenės politinė praktika labai skirsis nuo tos, kuri tiki, kad Žmogus yra atsitiktinis ir beprasmis išlikimo kovoje už būvį rezultatas; kuri tiki stipriojo išaukštinimu ir silpnojo pašalinimu bei gamta, žūtibūtinai kovojančia už vietą po saule;
3. PABRĖŽTINAI ĮSITIKINĘS, kad nors krikščioniškasis tikėjimas yra istorinis Žmogaus politinio orumo šaltinis, netikintieji į Dievą nieko nepraranda, jeigu jų žmogiškojo orumo pagrindus formuluoja tikintieji;
4. RYŽTINGAI PRIPAŽIŠTA, kad ši *Deklaracija* nėra priemonė atvertinėti į tikėjimą, tačiau daugelyje įstatymų leidžiamųjų institucijų dirba parlamentų nariai, suprantantys, kad krikščionybė nėra priešiška pagrindinėms visuomenėje puoselėjamosioms vertybėms ir kad krikščionybė iš tiesų yra tų vertybių dvasinė pribuvėja;
5. NUOŠIRDŽIAI PRIMENA, kad tokios idėjos, kaip neliečiamos ir neatimamos asmens teisės, visuotinė balsavimo teisė, įstatymo viršenybė ir lygybė prieš įstatymą yra būtent žydų-krikščionių tradicijos apraiškos, net jeigu pavieniai šių idėjų šalininkai sąmoningai ir negrindė savojo elgesio religiniais imperatyvais;
6. NUOLANKIAI ATKREIPIA DĖMESĮ, kad tokia forma, kokia jos šiandien priimamos, šios savybės savaime neišsirutuliojo nė vienoje nekrikščioniškoje visuomenėje;
7. PRIMYGTINAI PAŽYMI, kad ignoruodami kiekvieno žmogaus gyvybės begalinės vertės pagrindą, pasaulio įstatymų leidėjai šiuo metu dirba pagal pavojingą darbotvarkę, paremta iškreiptu žmogaus asmens supratimu, kuris yra tikrąja to žodžio prasme mirtinai ydingas – priesakai, kuriais grindžiamos žmogaus teisės, yra ištuštinami ir pakertami; taip pat, kad tokia darbotvarkė ir toliau kenkia tikrajai žmogaus prigimčiai, griaudama gyvenimo orumą ir menkindama Žmogaus žmogiškumą;
8. RYŽTINGAI NUSTATO, kad žmogaus orumo skatinimas neturi būti neteisingai suprantamas kaip atmetimo ar netolerancijos kitoms religijoms demonstravimas ir kad išties kitos religijos pasaulyje egzistuoja visiškai saugiai, o jų įtaką formuojant savo kultūrinę ir politinę aplinką galima lengvai įžvelgti ir pastebėti;
9. IR TOLIAU AIŠKIAI SUVOKIA, kad Vakarų civilizacija – tai istorinė rinkinys šalių, turinčių tvirtą tapatybę, susiformavusią dėl krikščioniškojo tikėjimo įtakos; ir kad *imago Dei*, Dievo paveikslo pripažinimas gali būti autentiškiausiai puoselėjamas tik šio tikėjimo pilnu, sąmoningu ir aktyviu dalyvavimu viešojoje erdvėje;

10. KVIEČIA VISUS GEROS VALIOS ŽMONES visur ir visada atvirai nurodyti faktą, kad norėdami visiškai pripažinti „pagrindines žmogaus teises“ privalome pripažinti ir jų šaltinį, kad tikrosios mūsų teisės neišvengiamai yra anapus bet kokios chartijos ir be galo ją pranoksta, nepaisant pačių geriausių ketinimų tas teises kodifikuoti; ir kad pati iškilčiausia „žmogaus teisė“ yra ta, kad būtų pripažintas jo kaip sukurto pagal Dievo atvaizdą ir panašybę žmogiškumas;
11. KVIEČIA VISUS GEROS VALIOS ŽMONES visur ir visada atvirai nurodyti faktą, kad žmogiškasis orumas ir valstybės suteiktos žmogaus teisės, kuriomis šis orumas pripažįstamas, kyla iš mumyse esančio Dievo *atvaizdo* ir *panašybės*, ir todėl tikėjime, kad Žmogus yra sukurtas pagal Dievo atvaizdą ir panašybę, glūdi vienintelė patikima Žmogaus orumo – ir atitinkamai jo teisių - apsauga;
12. KVIEČIA VISUS GEROS VALIOS ŽMONES visur ir visada atvirai nurodyti faktą, kad nors tarptautinės chartijos gali pripažinti kai kurias teises, kylančias iš žmogaus orumo, niekas neturi teisės daryti prielaidos, kad tokios chartijos pačios savaime kada nors galėtų būti šių teisių *šaltinis*.

BENJAMIN HARNWELL

Tarptautinis žmogaus orumo komitetas, 2008 m. gruodžio 8 d.

Vertimą iš angliškojo originalo parengė Dr. Mantas Adomėnas MP